Spor Eğitimi ve Bilim Dergisi
Journal of Sport Education and Science
Cilt: 1, Sayı: 2, 2025
46-56

Sporcu Öğrencilerin Okul Aidiyet Duygularının İncelenmesi*

Ahmet Temel[1], Hüdaverdi Mamak[2], Murat Kangalgil[3]

[1]T.C. Milli Eğitim Bakanlığı, Eskil 75. Yıl Anadolu Lisesi, Aksaray/Türkiye
[2]Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi, Niğde/Türkiye
[3]Dokuz Eylül Üniversitesi Necat Hepkon Spor Bilimleri Fakültesi, İzmir/Türkiye

Araştırma Makalesi	Gönderilme Tarihi	Kabul Tarihi	Yayın Tarihi
	17.06.2025	27.12.2025	30.12.2025

Öz

Okul aidiyet duygusu yüksek olan öğrenciler okulunu sever, etkinliklere istekle katılır, kurallara uyar ve olumlu davranışlar sergiler. Yoğun antrenman süreci içinde yer alan sporcu öğrencilerin okula yönelik duygularının nasıl şekillendiği merak konusudur. Bu doğrultuda araştırmada sporcu öğrencilerin okul aidiyet duygularının incelenmesi amaçlanmıştır. Betimsel tarama yöntemiyle yürütülen çalışmanın örneklemini 169 millî ve 309 ulusal sporcu olmak üzere toplam 478 sporcu oluşturmuştur. Veriler Okul Aidiyet Duygusu Ölçeği yardımıyla toplanmış, tanımlayıcı istatistik ve t-testi ile analiz edilmiştir. Verilerin yorumlanmasında ortalama puan kullanılmış ve .05 anlamlılık düzeyi esas alınmıştır. Araştırma bulgularına göre sporcu öğrencilerin okul aidiyet duyguları yüksektir ($\bar{x}$=3.82). Millî sporculuk durumuna göre okul aidiyet duygusunda anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Kadın millî sporcuların okul aidiyet duygusu erkek millî sporculardan yüksek bulunmuştur. Ulusal düzeyde yarışan sporcularda cinsiyete göre anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir. Eğitim kademesine göre millî sporcuların okul aidiyet duygusunda anlamlı bir farklılık görülmezken, ulusal düzeyde yarışan ortaokul öğrencilerinin okul aidiyet duyguları lise öğrencilerinden yüksek bulunmuştur. Sporcu öğrencilerin okul aidiyet duygularını güçlendirmek amacıyla okul yönetimleri ve antrenörler arasında iş birliğini artıracak programlar geliştirilmeli ve sporcuların akademik yaşamla sportif faaliyetler arasında dengeli bir ilişki kurmaları desteklenmelidir.

Anahtar Kelimeler: Lise, millî sporcu, okul aidiyet duygusu, ortaokul, öğrenci, ulusal sporcu

Examining the School Belonging Sense of Athlete Students

Abstract

Students with a strong sense of school belonging enjoy their school, willingly participate in activities, follow rules, and exhibit positive behaviors. It is a matter of curiosity how student-athletes, who are involved in an intense training process, develop feelings towards school. Therefore, this research aims to examine the sense of school belonging among student athletes. The study, conducted using a descriptive survey method, included a sample of 478 athletes, comprising 169 international and 309 national athletes. Data were collected using the School Sense of Belonging Scale and analyzed using descriptive statistics and t-tests. Mean score was used in the interpretation of the data, and a significance level of .05 was used. According to the research findings, student athletes have a high sense of belonging to the school ($\bar{x}$=3.82). There was no significant difference in school belonging based on international athlete status. Female international athletes had a higher sense of school belonging than male international athletes. No significant difference was found between genders among athletes competing at the national level. While no significant difference was found in the sense of school belonging among international athletes according to educational level, middle school students competing at the national level were found to have a higher sense of school belonging than high school students. To strengthen student athletes' sense of school belonging, programs should be developed to increase cooperation between school administrations and coaches, and

* Bu çalışma VII. Uluslararası Akdeniz Bilimsel Araştırmalar Kongresi'nde sözel bildiri olarak sunulmuştur.

athletes should be supported in establishing a balanced relationship between their academic lives and sporting activities.

Keywords: High school, middle school, national-level athlete, national team athlete, school sense of belonging, student

GİRİŞ

Sporcu öğrencilerin okula devam durumlarının yeterli olmadığı (Çalı vd., 2023), okulu ihmal ettikleri (Koçak ve Yıldız, 2019), sporcu olmanın yoruculuğu ve yoğunluğuyla okullarını ikinci plana attıkları algısı oldukça yaygındır. Gerçekten de sporcu öğrenciler okullarına kendilerini ait hissetmekteler mi? Bu konu Türkiye'de çok araştırılan alanlardan biri değildir. Akademik kariyer yolculuğunda önemli bir rol üstlenen okulun sporcu öğrenciler üzerindeki etkisini anlayabilmek için, bu öğrencilerin okula yönelik duygularının anlaşılması gerekmektedir.

Bireyin gelişim süreci boyunca karşılaştığı temel psikolojik gereksinimlerden birisi ait olma duygusudur. Bireyin bir gruba kabul edilmesi, kendisini değerli hissetmesi ve güven ortamında varlığını sürdürmesi ait olma duygusuyla mümkündür (Kangalgil vd., 2024). Goodenow'a (1993) göre okul aidiyet duygusu, öğrencinin okul içindeki diğer bireyler (öğretmen, öğrenci, çalışan, okul yönetimi vb.) tarafından kabul gördüğünü hissetmesi, desteklenmesi ve okulun bir parçası olarak kendisini değerli görmesiyle ilişkilidir. Okula devam isteği, çevreyle sağlıklı ilişkiler kurma becerisi ve akademik başarıya yönelik olumlu tutum gibi birçok önemli eğitimsel çıktı okul aidiyetiyle doğrudan ilişkilidir (Maddox ve Prinz, 2003).

Aidiyet duygusunun gelişiminde, öğrencilerin ders içi etkinliklere ve okulun sosyal, kültürel ile sportif faaliyetlerine katılımı önemli bir etkendir (Fredricks ve Eccles, 2008). Okulda yer alan sportif etkinlikler, öğrencilerin bedensel olarak aktif olmalarını sağlarken okula karşı olumlu duygular geliştirmelerine katkıda bulunur. Bu süreçte oluşan güçlü okul bağı, verimli zaman yönetimi ve akademik hedeflere yönelmeyi desteklemektedir (Sağın ve Güllü, 2020). Sporla ilgilenen öğrenciler spor yapmayan akranlarına kıyasla kendilerini okula daha çok bağlı hissederken, reddedilmişlik duygusunu daha düşük düzeyde yaşamaktadır (Arslan ve Özdemir, 2022). Okul ders saatleri dışında spor faaliyetlerine düzenli olarak katılan öğrenciler okula karşı olumlu tutum geliştirmektedir (Knifsend ve Graham, 2012).

Sporcu öğrenciler çok yönlü gelişime açık olduklarından okul ortamına olumlu katkılar sağlayabilirler. Millî düzeyde yarışan sporcu öğrenciler için durum daha karmaşık bir hâl alabilmektedir. Millî sporcular, antrenman yoğunluğu, sık sık katıldıkları kamp programları ve müsabakalar nedeniyle okula düzenli devam edemeyebilir. Bu durum zamanla akademik sorumluluklardan kaçınmalarına ve okul ortamıyla duygusal bağlarının zayıflamasına neden olabilmektedir. Özellikle kamp süreçlerinin uzun sürdüğü dönemlerde öğrenciler arkadaş ilişkilerinden, öğretmen etkileşimlerinden ve sınıf içi deneyimlerden uzak kalmaktadır. Bu durum aidiyet duygusunun gelişimini olumsuz etkileyebilmektedir (Arslan ve Özdemir, 2022; Özgök ve Sarı, 2016). Okul akademik bir yapı olmanın yanında öğrencinin kendini güvende

hissettiği, değerli ve kabul edilmiş gördüğü sosyal bir ortamdır (Osterman, 2000). Bu bağlamda, millî sporcuların okul yaşantılarına entegrasyonunun desteklenmesi ve spor-eğitim dengesini gözeten uygulamaların hayata geçirilmesi, akademik başarılarını ve okul aidiyetlerini güçlendirmek açısından kritik öneme sahiptir.

Bu çalışmanın amacı, sporcu öğrencilerin okul aidiyet duygu düzeylerini incelemektir. Ayrıca bu çalışmada, okul aidiyet duygusunun millî sporcu olma durumu, cinsiyet ve eğitim kademesine göre farklılaşıp farklılaşmadığının belirlenmesi hedeflenmektedir.

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Bu araştırmada nicel araştırma yöntemlerinden betimsel tarama modeli kullanılmıştır. Bu model, ortaya çıkan bir sonucun nedenlerini etkileyebilecek değişkenlerin etkilerini belirlemek amacıyla eğitim araştırmalarında tercih edilmektedir (Büyüköztürk vd., 2020).

Araştırmanın Örneklemi

Araştırmaya 169 millî ve 309 ulusal düzeyde olmak üzere toplam 478 sporcu öğrenci katılmıştır. Katılımcıların 319'u ortaokul, 159'u ise lise düzeyinde öğrenim görmektedir. Ayrıca öğrencilerin 255'i erkek, 223'ü kadındır. Katılımcılar kolayda örnekleme yöntemiyle gönüllülük esasına göre seçilmiş ve belirlenen kriterleri karşılayanlar araştırmaya dâhil edilmiştir. Araştırmadan elde edilecek sonuçların geçerliği ve güvenirliği açısından 478 kişilik örneklemin yeterli olduğu değerlendirilmektedir (Büyüköztürk vd., 2020). Sporcu öğrencilerin demografik özellikleri Tablo 1'de detaylı şekilde görülmektedir.

Tablo 1. Öğrencilerin demografik özellikleri

Değişken	Alt Kategoriler	f	%	Toplam
Sporcu statüsü	Millî	169	35.4	478
	Ulusal	309	64.6	
Eğitim kademesi	Ortaokul	319	66.7	
	Lise	159	33.3	
Cinsiyet	Erkek	255	53.3	
	Kadın	223	46.7	

Veri Toplama Aracı

Okul Aidiyet Duygusu Ölçeği

Goodenow (1993) tarafından geliştirilen ve Sarı (2015) tarafından Türkçeye uyarlanan ölçek 5'li Likert tipindedir. Ölçeğin okula bağlılık ve reddedilmişlik duygusu olmak üzere iki boyutu bulunmaktadır. Ölçek, 13'ü olumlu ve 5'i olumsuz olmak üzere toplam 18 maddeden oluşmaktadır. Olumsuz maddeler ters kodlanarak değerlendirilmektedir. Cronbach alfa iç tutarlılık katsayısı; reddedilmişlik duygusu boyutunda .78, okula bağlılık boyutu ve ölçeğin genelinde .84 olarak belirlenmiştir. Ölçekten alınabilecek ortalama puanlar 1 ile 5 arasında

değişmektedir. Ölçekten elde edilen yüksek puanlar okul aidiyet duygusunun güçlü olduğunu göstermektedir. Ölçeğin yorumlanmasında aşağıdaki puan aralıkları kullanılmaktadır.

- 1.00 – 1.79: Çok düşük
- 1.80 – 2.59: Düşük
- 2.60 – 3.39: Orta
- 3.40 – 4.19: Yüksek
- 4.20 – 5.00: Çok yüksek

Verilerin Toplanması

Veriler sporcu öğrencilere uygulanan anket aracılığıyla toplanmıştır. İç Anadolu Bölgesi'ndeki tüm öğrencilere fiziki olarak ulaşmanın güç olması nedeniyle veriler çevrim içi olarak toplanmıştır.

Verilerin Değerlendirilmesi

Verilerin analizinde SPSS (Ver: 24.0) programı kullanılmış olup aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri dikkate alınmıştır. Karşılaştırma testlerinden önce veri setleri normallik analizi ile değerlendirilir. Bu analizdeki temel amaç verilerde aşırı sapma ya da uç değerlerin bulunup bulunmadığını belirlemektir (Karagöz, 2021). Verilerin normalliği Kolmogorov-Smirnov testi ile incelenmiştir. Elde edilen p değerinin .063'ten büyük olması verilerin normal dağılım gösterdiğini ortaya koymuştur. Bu nedenle karşılaştırmalarda t testi tercih edilmiştir. Farkın büyüklüğünü belirlemek amacıyla Cohen's d testi uygulanmıştır. Bu testin yorumlanmasında etki büyüklüğü d değeri; $d < .20$ olduğunda küçük, $.20 \leq d < .80$ aralığında orta ve $d \geq .80$ olduğunda büyük etki olarak değerlendirilmektedir (Kılıç, 2014).

BULGULAR

Sporcu öğrencilerin okul aidiyet düzeyleri

Araştırmada öncelikle betimsel analizler yapılmış ve verilerin genel dağılımı ile temel özellikleri belirlenmiştir. Ardından katılımcıların millî sporculuk durumu, cinsiyet ve eğitim düzeyine göre gruplar arası karşılaştırmalar gerçekleştirilmiştir.

Tablo 2. Sporcu öğrencilerin okul aidiyet duyguları

Değişken	n	x̄	Ss
Okula bağlılık	478	3.83	.588
Reddedilmişlik duygusu	478	2.22	.745
Okul aidiyet duygusu ölçeği	478	3.82	.555

Tablo 2'de sporcu öğrencilerin okul aidiyet duyguları gösterilmiştir. Tabloya göre öğrencilerin okula bağlılıkları yüksek, reddedilmişlik duyguları düşük ve okul aidiyet duyguları yüksek bulunmuştur. Bu bulgu sporcu öğrencilerin okul ortamında kendilerini değerli, kabul edilmiş ve okula bağlı hissettiklerini ortaya koymaktadır.

Millî sporculuk durumu ve okul aidiyeti

Tablo 3. Millî sporculuk durumuna göre öğrencilerin okul aidiyet duygularının karşılaştırılması

Ölçek	Sporcu	n	x̄	Ss	t	p
Okul aidiyet duygusu	Millî	169	3.80	.580	-.532	.595
	Ulusal	309	3.83	.542		

*(p<.05)

Tablo 3'e göre millî sporcu olma durumuna bağlı olarak sporcu öğrencilerin puanları arasında anlamlı farklılık bulunmamıştır (p>.05). Millî ve ulusal düzeyde yarışan sporcuların okul aidiyet duygularının yüksek olduğu görülmektedir.

Cinsiyet ve okul aidiyeti

Tablo 4. Cinsiyete göre sporcu öğrencilerin okul aidiyet duygularının karşılaştırılması

Ölçek	Sporcu	Cinsiyet	n	x̄	Ss	t	p	d
Okul aidiyet duygusu	Millî	Erkek	126	3.64	.510	-6.659	.000	1.16
		Kadın	43	4.25	.536			
	Ulusal	Erkek	129	3.83	.542	-.038	.970	
		Kadın	180	3.83	.543			

*(p<.05)

Tablo 4'e göre kadın millî sporcuların erkek millî sporculara kıyasla okul aidiyet duygularının daha yüksek olduğu görülmektedir (p<.00). Bu farklılığın etki derecesi büyüktür (d=1.16). Öte yandan, ulusal düzeyde yarışan sporcuların okul aidiyet duyguları cinsiyete göre anlamlı biçimde farklılaşmamıştır.

Eğitim kademesi ve okul aidiyeti

Tablo 5. Eğitim kademesine göre sporcu öğrencilerin okul aidiyet duygularının karşılaştırılması

Ölçek	Sporcu	Eğitim kademesi	n	x̄	Ss	t	p	d
Okul aidiyet duygusu	Millî	Ortaokul	52	3.69	.561	1.668	.097	
		Lise	117	3.85	.584			
	Ulusal	Ortaokul	202	3.90	.549	3.245	.001	0.39
		Lise	107	3.69	.504			

*(p<.05)

Tablo 5'e göre millî sporcuların eğitim kademelerine göre okul aidiyet duygularında anlamlı farklılık bulunmamıştır (p>.05). Öte yandan, ulusal düzeyde yarışan ortaokul öğrencilerinin lise öğrencilerine kıyasla okul aidiyet duygularının daha yüksek olduğu belirlenmiştir (p<.05). Bu farklılığın etki büyüklüğü orta düzeydedir (d=0.39).

TARTIŞMA

Sporcu öğrencilerin okul aidiyet düzeyleri

Araştırma bulguları, sporcu öğrencilerin okul aidiyet duygularının yüksek olduğunu ortaya koymaktadır. Bu bulgu alanyazında yer alan çeşitli çalışmalarla desteklenmektedir (Goodenow, 1993; Kangalgil vd., 2024; Temel vd., 2024b). Okul aidiyet duygusu, öğrencilerin kendilerini

okulun bir parçası olarak görmelerini sağlamaktadır. Bu durum akademik ve kişisel gelişimlerini olumlu yönde etkilemektedir. Bang vd. (2024)'nin araştırmasında, takım veya bireysel fark etmeksizin spor faaliyetlerine katılan ergenlerin okul aidiyet duygularında artış olduğu belirlenmiştir. Bu durum sporun bedensel, sosyal ve duygusal gelişime katkı sağladığını göstermektedir. Araştırma kapsamında elde edilen sonuçlar sporla ilgilenen öğrencilerin okul aidiyet düzeylerinin yüksek olduğunu ortaya koymaktadır. Öğrenciler arasında sosyal bağların güçlenmesi okula karşı daha olumlu duyguların gelişmesine zemin hazırlamaktadır. Allipour Birgani ve Shehni Yailagh (2016), akademik çaba gösteren ve öz yeterlik düzeyi yüksek olan öğrencilerin okul aidiyet duygularının yüksek olduğunu vurgulamıştır. Sporcu öğrencilerin hedef odaklı çalışma disiplini ve sorumluluk bilinci sayesinde okul ortamına daha kolay uyum sağlayabilmektedir. Benzer şekilde Alverson (2014) çalışmasında, okula özveriyle devam eden öğrencilerin aidiyet duygularının yüksek olduğunu, bu durumun akademik başarıyı ve psikolojik iyi oluşu desteklediğini tespit etmiştir. Okulda oluşturulan destekleyici öğrenme ikliminde öğrencilerin akademik başarıları ve okul bağlılıkları artış gösterecektir (Cornell vd., 2016). Bu bağlamda, destekleyici bir öğrenme iklimi oluşturulması, öğrencilerin okulda kendilerini değerli hissetmelerine ve okul ile daha güçlü bir bağ kurmalarına katkı sağlamaktadır. Araştırma bulguları sporla ilgilenen öğrencilerin okul aidiyet duygularının yüksek olduğunu ve alanyazındaki benzer çalışmalarla uyumlu olduğunu göstermektedir.

Millî sporculuk durumu ve okul aidiyeti

Elde edilen bulgular, öğrencilerin millî sporcu olma durumunun okul aidiyet duygusu üzerinde anlamlı bir etkisi olmadığını göstermektedir. Bu sonuç okul aidiyetinin spordaki başarı düzeyi ya da millî sporcu olma statüsünden ziyade, öğrencilerin okul içi deneyimleri, sosyal ilişkileri ve okul ortamına yönelik genel tutumlarıyla daha yakından ilişkili olabileceğini düşündürmektedir. Sporun bireyin sosyal bütünleşmesine katkı sağladığı ve öğrencilerin okul ortamında aidiyet duygusunu pekiştirdiği sıkça vurgulanmaktadır (Bang vd., 2024). Çalışmadan elde edilen bulgu, spor düzeyinden çok spora katılım süreci ve kazanılan deneyimlerin belirleyici olduğunu göstermektedir (Temel ve Tortop, 2024). Nitekim Atabey (2020), okul aidiyet duygusunun öğrencilerin geleceğe yönelik beklentileri, öz yeterlikleri ve okulda üstlendikleri rollerle yakından ilişkili olduğunu belirtmiştir. Bu bağlamda, millî sporculuk gibi yüksek düzeydeki sportif başarıların okul aidiyet duygusuna doğrudan katkı sağladığı söylenemez. Allipour Birgani ve Shehni Yailagh (2016), öğrencilerin akademik çaba ve öz yeterliklerinin aidiyet duyguları üzerinde etkili olduğunu vurgulamışlardır. Bu çerçevede değerlendirildiğinde, öğrencilerin spordaki başarılarından ziyade okul içi sosyal ilişkileri, öğretmen desteği ve okul iklimi gibi unsurların aidiyet duygusu üzerinde daha belirleyici olabilmektedir. Spor bireylerin fiziksel, sosyal ve duygusal gelişimlerini destekleyen önemli bir etkinliktir. Dolayısıyla, düzenli spor yapan öğrenciler millî düzeyde yarışmasalar bile okul aidiyeti geliştirebilmektedir. Millî sporcu öğrenciler genellikle antrenman ve müsabaka gibi okul dışı sorumlulukları nedeniyle okul yaşantısından kısmen uzak kalabilirken, bu durum onların aidiyet duygusunu sınırlandırabilmektedir (Temel vd., 2021). Öte yandan henüz millî takıma yükselmemiş sporcu öğrenciler, okul ortamındaki sosyal ilişkiler ve öğretmen etkileşimleri sayesinde aidiyet

duygusunu daha güçlü yaşayabilmektedir (Semiz, 2018). Bu durum, okul aidiyetinin bireysel başarıların yanı sıra spora aktif katılım süreci ve okul içindeki etkileşimler yoluyla şekillendiğini göstermektedir (Temel vd., 2024b). Bu bağlamda, okul aidiyetini artırmaya yönelik uygulamaların yalnızca üst düzey sporculara odaklanmak yerine tüm öğrencilerin spora aktif katılımını teşvik eden kapsayıcı bir anlayışla yürütülmesi önemlidir. Öğrenci-öğretmen ilişkileri, akran etkileşimleri, okul iklimi ve spor yoluyla elde edilen sosyal deneyimler, aidiyet duygusunun gelişmesinde belirleyici unsurlar olarak öne çıkmaktadır.

Cinsiyet ve okul aidiyeti

Kadın millî sporcuların okul aidiyet duyguları erkek millî sporculardan daha yüksek bulunmuştur. Buna karşın ulusal sporcular arasında cinsiyete bağlı anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir. Bu durum, millî düzeyde spor karşılaşmalarına katılan kadın öğrencilerin okula daha güçlü bir bağ geliştirdiklerini göstermektedir. Nitekim alanyazında, kadın öğrencilerin sosyal destek algıları ve akademik öz yeterliklerinin yüksek olmasının aidiyet duygusunu olumlu yönde etkilediği belirtilmektedir (Canbulat vd., 2017). Yapılandırılmış bir etkinlik olan spora katılım, özellikle kadın öğrencilerde kendini değerli hissetme, sosyal ilişkilere dâhil olma ve okul topluluğuyla bütünleşme gibi olumlu sonuçlar sağlayabilmektedir. Yeteneklerini açığa çıkaran ve yetkinlik geliştiren kadın sporcuların okula yönelik güçlü aidiyet duygusu geliştirdiği söylenebilir (Temel vd., 2024). Neel ve Fuligni'nin (2013) araştırmasında, lise yıllarının başında kadın öğrencilerin erkeklere kıyasla okul aidiyet duygularının daha yüksek olduğu ancak zamanla bu bağlılığın azaldığı; erkek öğrencilerde ise aidiyet seviyesinin sabit kaldığı belirtilmiştir. Bu durum, kadın öğrencilerin okul ortamındaki sosyal etkileşimlere daha duyarlı olduklarını ve okul iklimindeki değişimlerden daha fazla etkilendiklerini göstermektedir. Millî düzeyde sportif faaliyetlerde katılan kadın öğrencilerin kazandıkları sosyal destek, başarı duygusu ve özgüven aidiyet duygusunu artırmaktadır. Öte yandan, ulusal düzeyde spor yapan öğrenciler arasında cinsiyete bağlı anlamlı bir farkın bulunmaması, bu düzeydeki spor katılımının aidiyet üzerindeki etkisinin daha çok bireysel deneyim, sosyal etkileşim ve okul iklimiyle ilişkili olduğunu düşündürmektedir (Burgueño ve Medina-Casaubón, 2020; Wei ve Chen, 2010). Bu bulgu, okul aidiyetinin oluşumunda spora katılım düzeyi, öz yeterlik, sosyal destek ve okulda karşılaşılan deneyimlerin bütüncül etkisiyle şekillendiğini göstermektedir (Babakhani, 2014). Sonuç olarak, millî düzeyde spor yapan kadın öğrencilerin okul aidiyet duygularının daha yüksek olması bu grubun okul içi ve dışı başarılarının okul bağlılığını güçlendirdiğini göstermektedir. Bu bağlamda, özellikle kadın öğrencilerin spora katılımını teşvik eden, sosyal destek kaynaklarını güçlendiren ve aidiyet hissini besleyen okul temelli uygulamalar önem arz etmektedir.

Eğitim kademesi ve okul aidiyeti

Araştırma bulguları, millî sporcuların eğitim kademelerine göre okul aidiyet duygularında anlamlı bir farklılık göstermediğini ortaya koymuştur. Bu durum, millî düzeyde spor yapan öğrenciler için okul aidiyetinin yalnızca öğrenim kademesi ile açıklanamayacağını, spora katılım süreci, bireysel motivasyon ve okul içi sosyal etkileşimlerin daha belirleyici olabileceğini

göstermektedir. Buna karşın ulusal düzeyde spor yapan ortaokul öğrencilerinin lise öğrencilerine kıyasla okul aidiyet duygularının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Bu bulgu, yaş, gelişim dönemi ve okul ortamı gibi etkenlerin aidiyet duygusu üzerinde etkili olabileceğini göstermektedir. Özsarı ve Pepe (2021), hokey millî takımı kampına katılan lise öğrencilerinin üniversite düzeyindeki sporculardan daha yüksek düzeyde olumlu sporcu davranışları sergilediğini belirtmiştir. Bu sonuç araştırmada elde edilen bulguların aksine eğitim kademeleri arasında fark olabileceğine işaret etmektedir. Semiz (2018) ise uzun yıllar spor ortamlarında bulunmanın olumsuz etkileri olabileceğini öne sürmektedir. Bu çalışmada sadece ortaokul ve lise düzeyleri incelendiğinden ilgili yaş aralığının söz konusu olumsuzluklardan etkilenmediği ve okul ile spor yaşantılarının öğrenciler açısından olumlu değerlendirilebileceği söylenebilir. Millî sporcular dışında ulusal düzeyde yarışan sporculara odaklanıldığında ortaokul öğrencileri lehine daha olumlu sonuçlar öne çıkmaktadır. Koç ve Tamer (2016) ile Türkçapar vd., (2020)'nin araştırmalarında ortaokul öğrencilerinin lise öğrencilerine kıyasla spor sahalarında daha olumlu davranışlar sergilediği rapor edilmiştir. Bu durum sporcu öğrencilerin uyumlu davranışlarını spor sahalarının yanında okul yaşamına da yansıtabileceğini işaret etmektedir. Öte yandan, spora geç başlayan daha ileri yaşlardaki öğrencilerde okul aidiyetinin zayıflayabileceği düşünülebilir. Oyun temelli spor uygulamalarında eğitim kademesinden bağımsız olarak öğrenciler üzerinde olumlu etkiler oluşturduğu bilinmektedir (Temel vd., 2024a). Sosyal çevre, okul kültürü, öğretmen ve akran ilişkileri, sportif katılım ve psikolojik ihtiyaçların karşılanması aidiyeti etkileyen temel faktörlerdir. Bu nedenle eğitim ortamlarında bu unsurları gözeten bütüncül yaklaşımlar geliştirilmesi öğrencilerin okula bağlılıklarını ve olumlu davranışlarını artıracaktır.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırmanın sonucunda, sporcu öğrencilerin okul aidiyet duygularının yüksek olduğu tespit edilmiştir. Millî sporculuk durumuna göre aidiyet duygusunda anlamlı bir farklılık saptanmamıştır. Ulusal düzeyde yarışan sporcularda cinsiyete göre anlamlı bir fark görülmezken, kadın millî sporcuların erkek millî sporculara kıyasla daha yüksek aidiyet duygusuna sahip olduğu tespit edilmiştir. Eğitim kademesi göre millî sporcular arasında anlamlı bir farklılık bulunmazken; ulusal düzeyde yarışan ortaokul öğrencilerinin okul aidiyet duyguları lise öğrencilerinden yüksek bulunmuştur. Bu sonuçlardan hareketle sporcu öğrencilerin aidiyet duygusunu güçlendirmek amacıyla okul yönetimi ile antrenörler arasında iş birliği artırılmalı, sporcuların akademik yaşam ile sportif faaliyetler arasında denge kurmaları desteklenmelidir.

KAYNAKLAR

Allipour Birgani, S., & Shehni Yailagh, M. (2016). The causal relationship between teacher affective support with performance in English using the mediation of sense of belonging, enjoyment, hopelessness, self-efficacy, and academic effort. *Development Strategies in Medical Education*, *3*(1), 49-59. https://dsme.hums.ac.ir/browse.php?a_id=116&sid=1&slc_lang=en

Alverson, J. R. (2014). *A model of hopelessness, belongingness, engagement, and academic achievement*. Published Doctoral Thesis, The University of Alabama TUSCALOOSA.

Arslan, A., & Özdemir, N. (2022). Examination of school belonging in secondary school student in the context of school sports. *Journal of History School, 15*(59), 2627-2647. http://dx.doi.org/10.29228/joh.62863

Atabey, N. (2020). Lise öğrencilerinin okula aidiyet duygularının yordayıcısı olarak gelecek beklentileri ve özyeterlikleri. *Eğitim ve Bilim, 45*(201), 125-141. http://dx.doi.org/10.15390/EB.2020.8315

Babakhani, N. (2014). Perception of class and sense of school belonging and self-regulated learning: A causal model. *Procedia-Socialand Behavioral Sciences, 116*, 1477-1482. https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2014.01.420

Bang, H., Chang, M., & Kim, S. (2024). Team and individual sport participation, school belonging, and gender differences in adolescent depression. *Children and Youth Services Review, 159*, 107517. https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2024.107517

Burgueño, R., & Medina-Casaubón, J. (2020). Sport education and sportsmanship orientations: An intervention in high school students. *International Journal of Environmental Research and Public Health, 17*(3), 837. https://doi.org/10.3390/ijerph17030837

Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2020). *Eğitimde bilimsel araştırma yöntemleri.* 28. Baskı. Pegem Akademi.

Canbulat, T., Cipcevizci, U., Kalfa, B., Fahlioğulları, E. (2017) Kesintili zorunlu eğitimden etkilenen ilkokul öğrencilerinin okula bağlanma ve akademik özyeterlik düzeylerinin değerlendirilmesi. *Ege Eğitim Dergisi, 18*(1), 105-123. https://doi.org/10.12984/egeefd.328378

Cornell, D., Shukla, K., & Konold, T. R. (2016). Authoritative school climate and student academic engagement, grades, and aspirations in middle and high schools. *AERA Open, 2*(2), 1-18. https://doi.org/10.1177/2332858416633184

Çalı, O., Temel, A., & Yıldız, R. (2023). Spor lisesi öğrencilerinin okul tükenmişlik durumları (Sivas örneği). *Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi, 6*(4), 85-95. https://dergipark.org.tr/tr/pub/comusbd/article/1396435

Fredricks, J. A., & Eccles, J. S. (2008). Participation in extracurricular activities in the middle school years: Are there developmental benefits for African American and European American youth? *Journal of Youth and Adolescence, 37*(9), 1029–1043. https://doi.org/10.1007/s10964-008-9309-4

Goodenow, C. (1993). The psychological sense of school membership among adolescents: Scale development and educational correlates. *Psychology in the Schools, 30*(1), 79-90. https://doi.org/10.1002/1520-6807(199301)30:1<79::AID-PITS2310300113>3.0.CO;2-X

Kangalgil, M., Temel, A., Ateş, N., Yüksel, E. N., Özgül, F. (2024). Ortaokul öğrencilerinin spor yapma durumlarına göre okula aidiyet duygularının incelenmesi. *SPORMETRE Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 22*(2), 96-108. https://doi.org/10.33689/spormetre.1392861

Karagöz, Y. (2021). *Spss amos meta uygulamalı nicel-nitel-karma bilimsel araştırma yöntemleri ve yayın etiği.* Güncellenmiş 3. Basım. Nobel Akademik Yayıncılık.

Kılıç, S. (2014). Etki büyüklüğü. *Journal of Mood Disorders, 4*(1), 44-6. https://doi.org/10.5455/jmood.20140228012836

Knifsend, C. A., & Graham, S. (2012). Too much of a good thing? How breadth of extracurricular participation relates to school-related affect and academic outcomes during adolescence. *Journal of Youth and Adolescence, 41*(3), 379–389. https://doi.org/10.1007/s10964-011-9737-4

Koç, Y. & Tamer, K. (2016). A study on the sportsmanship behaviors of female students in physical education course according to different variables. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 10*(2), 226-234. https://dergipark.org.tr/tr/pub/bsd/issue/53483/711935

Koçak, Ç. V., & Yıldız, R. (2019). Investigation of sport high school student's attitudes towards school. *The Journal of Eurasia Sport Sciences and Medicine, 1*(2), 94-102. https://dergipark.org.tr/tr/pub/jessm/article/594656

Maddox, S. J., & Prinz, R. J. (2003). School bonding in children and adolescents: Conceptualization, assessment, andassociatedvariables. *Clinical Child and Family Psychology Review, 6*(1), 31-49. https://doi.org/10.1023/A:1022214022478

Neel, C. G. O., & Fuligni, A. (2013). A longitudinal study of school belonging and academic motivation across high school. *Child Development, 84*(2), 678-692. https://doi.org/10.1111/j.1467-8624.2012.01862.x

Osterman, F. K. (2000). Students' need for belonging in the school community. *Review of Educational Research, 70*(3), 323-367. https://doi.org/10.3102/00346543070003323

Özgök, A., & Sarı, M. (2016). Ortaokul öğrencilerin okula aidiyet duygusu ve arkadaş bağlılık düzeyi. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 25*(3), 71-86. https://dergipark.org.tr/tr/pub/cusosbil/issue/32038/353249

Özsarı, A. & Pepe, Ş. (2021). Analysis on sportsmanship as a universal value and sportsmanship orientations of candidate national athletes. *Turkish Journal of Sport and Exercise, 23*(1), 46-52. https://dergipark.org.tr/tr/pub/tsed/issue/62305/895628

Sağın, A. E., & Güllü, M. (2020). Suriyeli öğrencilerin okula uyum süreci; sportif etkinliklerin rolü. *Atatürk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 22*(3), 86-99. https://dergipark.org.tr/tr/pub/ataunibesyo/issue/57066/748230

Sarı, M. (2015). Adaptation of the psychological sense of school membership scale to turkish. *Global Journal of Human-Social Science: G Linguistics & Education, 15*(7), 58-64. https://socialscienceresearch.org/index.php/GJHSS/article/view/1546

Semiz, K. (2018). Okul ve spor bir arada gider mi? Üniversite sporcu-öğrencilerinin ihtiyaç analizi. *Journal of Physical Education and Sports Studies, 10*(2), 123-133. https://doi.org/10.30655/besad.2018.10

Temel, A., & Tortop, H. S. (2024). Examining sports talent in turkiye from the perspective of ecological systems theory and matthew effect. *Journal of Gifted Education and Creativity, 11*(4), 107-123. https://doi.org/10.5281/zenodo.14599707

Temel, A., Kangalgil, M., & Çalı, O. (2024a). Teachers' views on the role of traditional children's games in education. *Journal of Education and Recreation Patterns (JERP), 5*(1), 52-65. https://doi.org/10.53016/jerp.v5i1.220

Temel, A., Mamak, H., Kangalgil, M., & Pepe, K. (2021). Göçmen sporcu üzerine nitel bir araştırma: Halil Mutlu örneği. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 20*(77), 403-424. https://doi.org/10.17755/esosder.727267

Temel, A., Mamak, H., Kangalgil, M., Kılıçer, İ., Erdem, C., Çapar, T., Özkan, A., & Uz, S. (2024b). Investigation of the sense of school belonging and sportspersonship behavior of students playing traditional children's games. *BMC Psychology 12*, 656. https://doi.org/10.1186/s40359-024-02155-0

Türkçapar, Ü., Kayabaşı, A., & Kudaybergenova, A. (2020). Determining the sportsmanship levels of table tennis athletes. *The Journal of Eurasia Sport Sciences and Medicine, 2*(2), 41-48. https://dergipark.org.tr/tr/pub/jessm/issue/59365/844282

Wei, H. S., & Chen, J. K. (2010). School attachment among taiwanese adolescents: The roles of individual characteristics, peer relationships and teacher wellbeing. *Social Indicators Research, 95*(3), 421-436. https://www.jstor.org/stable/40542302